CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2013

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD **PESEL**

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

POZIOM ROZSZERZONY

18 MAJA 2020

Czas pracy: 180 minut

Liczba punktów do uzyskania: 50

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 31 stron (zadania 1–23). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza to test, część druga wymaga analizy materiałów źródłowych, a część trzecia – napisania krótkiego wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z trzech części arkusza w ciągu 180 minut.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MHI-R1_1P-202

Więcej materiałów na lern.one

CZĘŚĆ I – Test (*20 punktów*)

Zadanie 1. (*1 pkt*)

Na podstawie źródeł oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Źródło 1. Mapa. Żyzny Półksiężyc

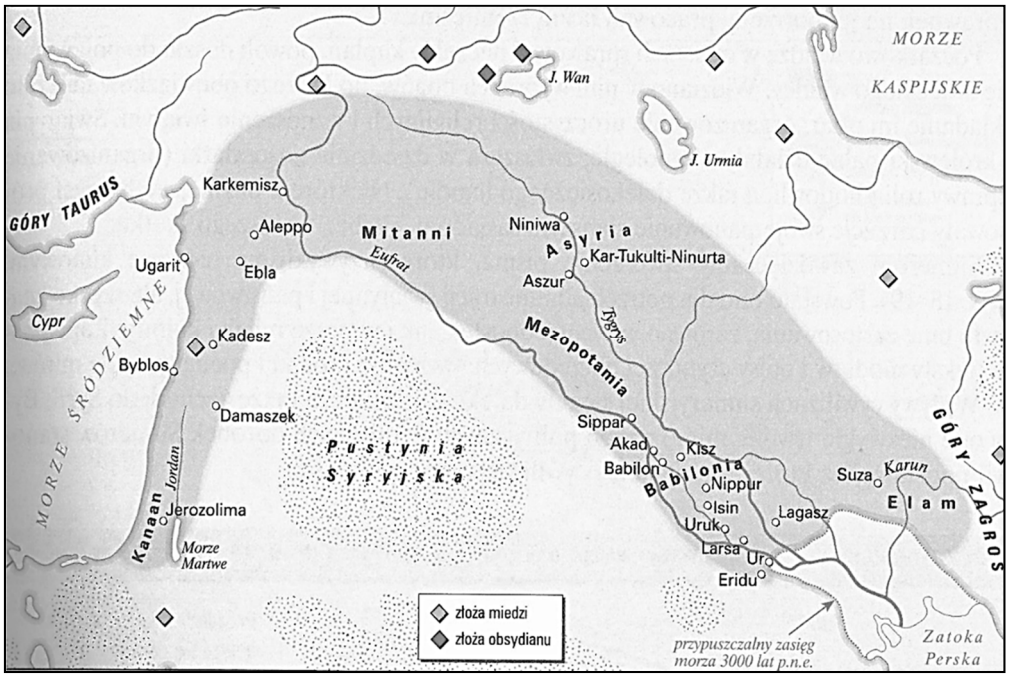

E. Wipszycka, *Historia* […], Warszawa 2007, s. 33.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Wiele czynników złożyło się na zjawisko, które można by nazwać „cudem gospodarczym" III tysiąclecia. Wydaje się, że na pierwszym miejscu należy wymienić rozwój gospodarki rolnej. Ona stanowiła podstawę, na której mogła rozwinąć się wielokierunkowa ekonomika sumeryjska, stała się fundamentem zamożności i potęgi ich kraju.

M. Bielecki, *Zapomniany świat Sumerów*, Warszawa 1966, s. 271.

Wyjaśnij, odwołując się do obu źródeł, przyczyny *cudu gospodarczego*, o którym mowa w tekście.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 2. *(2 pkt)*

Na podstawie źródeł oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Fragment opracowania historycznego

[C]i nieustraszeni żeglarze przemierzali wzdłuż i wszerz Morze Śródziemne, zakładając, gdzie tylko się dało, handlowe faktorie. Przede wszystkim korzystali z dwóch szlaków […]: pierwszy – południowy – biegł wzdłuż wybrzeży afrykańskich, od Egiptu przez Libię i Afrykę Mniejszą aż do Słupów Herkulesa w Cieśninie Gibraltarskiej; drugi – to środek Morza Śródziemnego oraz łańcuch wysp: Cypr, Kreta, Malta, Sycylia, Sardynia, Baleary. […] [N]ie zamierzali stworzyć imperium – bardziej zainteresowani byli zyskami niż władzą – chodziło im raczej o utworzenie bezpiecznej sieci portów, w których mogliby swobodnie handlować i remontować swoją flotę. […] Zasięg […] wypraw możliwy był dzięki ciągle doskonalonej technice żeglowania i nowym sposobom budowy statków. Szczególne znaczenie miało zastosowanie smoły do uszczelniania kadłubów statków, pozyskiwanej z Morza Martwego. Ta sama smoła, której używano w Kartaginie do powlekania glinianych ścian domów, stała się przyczyną klęski [tego miasta], ułatwiając […] wzniecenie pożaru i zrównanie [go] z ziemią.

Historia małych krajów Europy, red. J. Łaptos, Wrocław 2002, s. 252.

2.1. Rozstrzygnij, czy źródło opisuje kolonizację grecką czy fenicką. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

2.2. Wyjaśnij, w jakich okolicznościach doszło do zniszczenia miasta opisanego w tekście. W odpowiedzi odwołaj się do faktografii.

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.
	Maks. liczba pkt	1	2
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 3. *(1 pkt)*

Na podstawie źródeł oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Źródło 1. Sekstus Aureliusz Wiktor, *O cesarzach* [fragment]

Posiadał wprawdzie liczne przymioty godne wielkiego męża, […] pierwszy od czasów Kaliguli i Domicjana polecił tytułować się publicznie panem i bogiem i przy powitaniu cześć boską sobie oddawać. […] [C]hoć panem nazywać się kazał, był naprawdę ojcem swoich poddanych.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole […], oprac. L. Błaszczyk, Warszawa 1961, s. 44.

Źródło 2. Źródło z epoki [fragment]

Rozszerzyłem granice wszystkich prowincji ludu rzymskiego, z którymi sąsiadowały plemiona nie podległe naszej władzy. […] Otrzymałem na mocy uchwały senatu miano Augusta i publicznie owinięto wawrzynem odrzwia mego domu […]. Od tego czasu przodowałem przed wszystkimi autorytetem, władzy jednak nie miałem większej niż inni, którzy byli za każdym razem moimi kolegami w urzędzie.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole […], oprac. L. Błaszczyk, Warszawa 1961, s. 46.

Rozstrzygnij, czy oba teksty dotyczą dominatu. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 4. *(1 pkt)*

Na podstawie źródła oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Fragment opracowania historycznego

W VII wieku na zawsze zmienił się kształt chrześcijańskiego świata. Nadszedł kres jedności ziem rejonu Morza Śródziemnego oraz ich długotrwałej dominacji nad wysuniętymi na północ placówkami. Trzech spośród pięciu uznanych biskupów – w Antiochii, Jerozolimie i Aleksandrii – musiało podjąć działalność *in partibus infidelium* [w diecezjach, które były w rękach niewiernych]. Rzeczą najważniejszą było jednak zapewne to, że odcięto chrześcijaństwo od reszty świata. Przedtem chrześcijańska Ewangelia docierała zarówno na Cejlon, jak i do Abisynii; później na całe wieki odcięto ją od możliwości dalszej ekspansji na tereny Azji czy Afryki.

Na podstawie: N. Davies, *Europa, rozprawa historyka z historią*, Kraków 1998, s. 302–303.

Wyjaśnij, odwołując się do faktografii, dlaczego doszło do przemian opisanych w tekście.

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 5. *(2 pkt)*

Na podstawie źródła oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Poczet władców piastowskich

W ten sposób […] Polska po raz pierwszy dostąpiła chwały królestwa i odtąd książęta polscy nie byli już podlegli władzy królów rzymskich. Ten zaś król Polski, Bolesław, zwany Zwycięskim i Pobożnym, rozszerzył granice swego królestwa i rozsławił imię swego narodu, a władza jego i państwo rozciągało się od wielkiej rzeki […] Dunaju aż do rzeki Sali w Saksonii pod Halle i od Kijowa […] aż do gór Karyntii. Po nim objął władzę królewską syn jego, Mieszko. Z kolei jako trzeci królował syn Mieszka […], Kazimierz […]. Po nim jako czwarty objął królestwo syn jego Bolesław, zwany Wojowniczym, ale zbrodniarz [ten], który zabił męża czcigodnego, biskupa krakowskiego, […] za to, iż mu wytykał jego niegodziwości; na nim wygasła władza królewska.

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego* […], t. 1, Gdańsk 1999, s. 184.

5.1. Podaj imię i przydomek władcy, którego w cytowanym źródle błędnie nazwano królem Polski.

.....

5.2. Podaj stosowane w historiografii nazwy dwóch terytoriów, które w trakcie swojego panowania włączył do swojego państwa władca nazwany w źródle Pobożnym.

- .....
- .....

Więcej materiałów na lern.one

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	3.	4.	5.
	Maks. liczba pkt	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 6. (*1 pkt*)

Na podstawie źródła oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Schemat. Systemy uprawy ziemi w średniowieczu

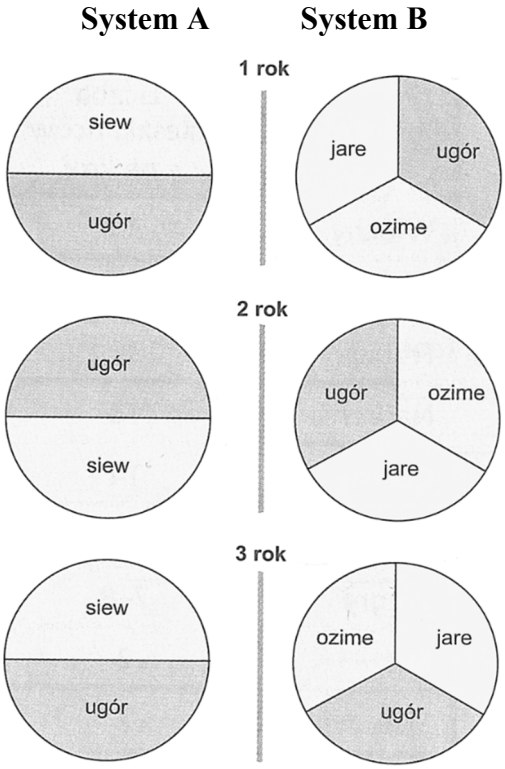

J. Choińska-Mika, W. Lengauer, M. Tymowski, K. Zielińska, *Historia* […], Warszawa 2007, s. 236.

Podaj nazwy systemów uprawy ziemi (A i B) przedstawionych na schemacie i wyjaśnij, który z nich był bardziej efektywny.

Nazwa systemu A: .....

Nazwa systemu B: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 7. (*1 pkt*)

Na podstawie źródła oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Drzeworyt z połowy XVI wieku

M. Aston, *Panorama renesansu*, Warszawa 2003, s. 121.

Rozstrzygnij, czy rysunek jest wyrazem krytyki papiestwa. Odpowiedź uzasadnij, interpretując jego elementy graficzne.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 8. (*1 pkt*)

Na podstawie źródeł oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Źródło 1. Opis stylu w sztuce

Termin [ten] pierwszy raz użyty został w końcu XVIII wieku w słowniku sztuki wydanym we Włoszech, jako raczej pejoratywne określenie. […] Niektórzy badacze łączą niezupełnie słusznie [styl] ze zwycięstwem kontrreformacji, z rozkwitem katolicyzmu. […] Twórcy […] nie odtwarzają przyrody i świata, lecz kreują je, zgodnie z własną fantazją czy kaprysem. Harmonii i symetrii przeciwstawia […] dysharmonię i asymetrię, […] statyce – niepokój.

M. Bogucka, *Dawna Polska*, Warszawa 1987, s. 325–326.

Źródło 2. Fotografie kolumn

Na podstawie: culture.pl, pl.depositphotos.com, art4u.com.pl

Rozstrzygnij, która fotografia ze źródła 2. przedstawia kolumnę charakterystyczną dla stylu opisanego w źródle 1., i podaj nazwę tego stylu.

Rozstrzygnięcie: .....

Nazwa: .....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 9. (*1 pkt*)

Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu, czasu i przestrzeni, np.: *Ekspansja Rosji w Europie w XVIII wieku.*

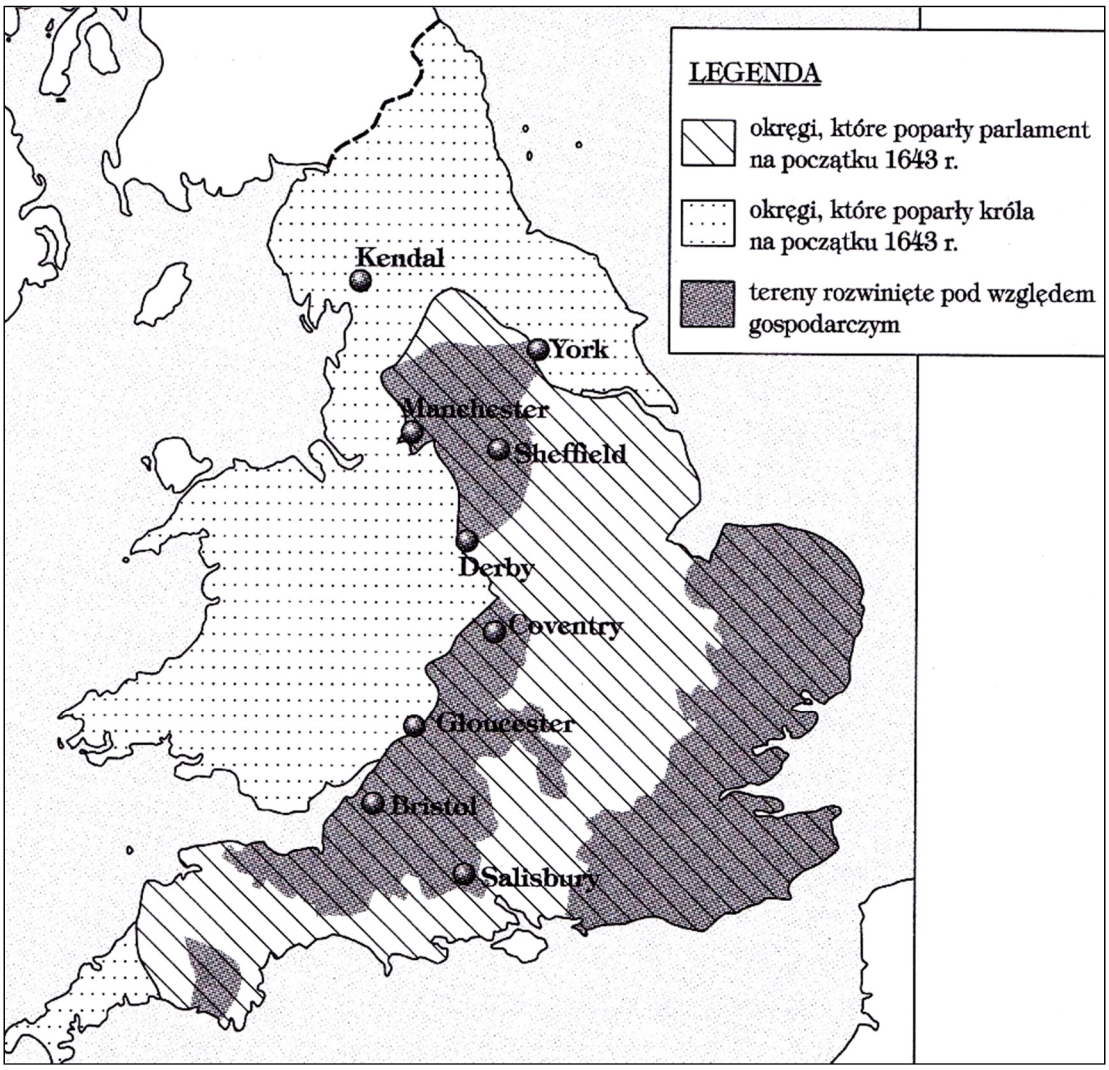

E. Lenard, Z. Morawski, A. Żuberek, *Historia w tekstach źródłowych* […], Warszawa 2003, s. 61.

Tytuł mapy:

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	8.	9.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 10. (*1 pkt*)

Na podstawie źródła oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Tabela. Ludność według wyznania w państwie pruskim w latach 1740–1800

Wyznanie	1740	1800
	w procentach	
OGÓŁEM	100	100
luteranie	90	49,5
katolicy	6,3	40
kalwini	0,6	8
inne wyznania	3,1	2,5

Na podstawie: *Historia Polski* […], oprac. C. Kuklo, J. Łukasiewicz, C. Leszczyńska, Warszawa 2014, s. 111.

Wyjaśnij polityczną przyczynę zmian w strukturze wyznaniowej państwa pruskiego.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (*1 pkt*)

Na podstawie źródła oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Awers i rewers orderu

http://muzea.malopolska.pl

Wyjaśnij okoliczności ustanowienia zaprezentowanego orderu. W odpowiedzi odwołaj się do faktografii.

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 12. (*1 pkt*)

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Mapa Europy

Na podstawie: www.wlaczpolske.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór.

Mapa przedstawia sytuację w Europie

A. przed tzw. bitwą trzech cesarzy.
B. między ogłoszeniem blokady kontynentalnej a podpisaniem traktatu w Tylży.
C. między bitwą pod Raszynem a tzw. bitwą narodów pod Lipskiem.
D. po bitwie pod Waterloo.

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	10.	11.	12.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 13. (*2 pkt*)

Na podstawie tekstów i własnej wiedzy uzupełnij tabelę – wpisz obok biogramów nazwiska postaci, których one dotyczą.

	Biogram	Postać
A.	Zwolennik ugody z Rosją i uzyskania dzięki niej autonomii Królestwa Polskiego; dyrektor Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; spowodował rozwiązanie Towarzystwa Rolniczego; przeciwnik ideologii powstańczych i rewolucyjnych.	
B.	Oficer armii rosyjskiej, w powstaniu styczniowym – choć związany z „białymi”– realizował program „czerwonych”, dowódca oddziału na Polesiu, generał, dyktator, stracony na stokach warszawskiej cytadeli.	
C.	Generał, uczestnik wojen napoleońskich i powstania listopadowego. Po upadku powstania na emigracji we Francji związany z Hotelem Lambert. W okresie Wiosny Ludów dowódca rewolucji wiedeńskiej, a później naczelny wódz armii węgierskiej. Pod koniec życia w służbie tureckiej jako Murat Pasza.	
D.	Wychowany w tradycji „Familii”, przyjaciel i minister spraw zagranicznych u boku cara Aleksandra I, współtwórca konstytucji Królestwa Polskiego. Podczas powstania listopadowego prezes Rządu Narodowego. Jeden z czołowych działaczy tzw. wielkiej emigracji, konserwatysta.	

Na podstawie: *Historia. Encyklopedia szkolna*, red. B. Kaczorowski, Warszawa 2002, s. 364–365, 608, 642; W. Sienkiewicz, *Mały słownik historii Polski*, Warszawa 1997, s. 20, s. 36–37.

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 14. (*1 pkt*)

Na podstawie ilustracji oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Karykatura francuska – *Przeklęty rok*

www.kunstkopie.de

Wyjaśnij polityczne okoliczności powstania zaprezentowanej karykatury. W odpowiedzi odwołaj się faktografii.

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	13.	14.
	Maks. liczba pkt	2	1
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 15. (*1 pkt*)

Na podstawie źródeł oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Opisy wydarzeń z okresu II RP

Opis 1.: Marszałek Piłsudski, wkraczając do stolicy, nie miał żadnego konkretnego programu działania. Stanąwszy w Rembertowie na czele pułków oddanych do jego dyspozycji rozkazem gen. Żeligowskiego, [postanowił] użyć siły zbrojnej dla urządzenia manifestacji na ulicach Warszawy w celu wymuszenia dymisji rządu Witosa […].

Opis 2.: Nie udało nam się wprawdzie wskutek terroru, fałszerstw i przekupstw niemieckich uzyskać całego terytorium górnośląskiego […]. Waszą ofiarnością, waszą wytrwałością, waszym poświęceniem mienia, życia i krwi wywalczyliście sobie granicę, która od Bogumina idzie na północ biegiem Odry, aż do Wielkich Zimnic […]. Na tym terenie przeszło 80% gmin oświadczyło się za przyłączeniem do Polski […].

Opis 3.: [W]yrósł z potrzeb ekonomicznych i militarnych Polski. Z inicjatywą i kooperacją tych czynników należy wiązać jego powstanie. Pod względem wojskowym […] jest nowoczesnym rozszerzeniem dotychczasowego „trójkąta bezpieczeństwa", jest tworzeniem potężnego zaplecza przemysłowego dla armii frontowej, uniezależnionego energetycznie, surowcowo, technicznie i aprowizacyjnie – od źródeł własnych, które mogą być łatwo, w czasie wojny, odcięte od podstawy aprowizacyjnej armii lub zniszczone […].

T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 3, Rzeszów 1999, s. 59, 103, 118.

Do każdego opisu dopisz nazwę przedstawionego w nim wydarzenia.

Opis 1.: …….

Opis 2.: …….

Opis 3.: …….

Zadanie 16. (*1 pkt*)

Na podstawie źródeł oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Źródło 1. Fragment wiersza Władysława Broniewskiego

Tam na Uchcie, na Soświe[1],
rośnie sosna przy sośnie,
drzewa piękne, masztowe wyrosły.
Myśmy ostrym toporem
rozprawiali się z borem
nie dla Polski: dla Rosji… dla Rosji.

[…]

Dziś w angielskiej kantynie,
przy dziewczynie i winie,
wspominamy, jak gdzieś na Ładodze
od tyfusu, malarii,
tysiącamiśmy marli
I tysiące nas padły po drodze.

Więcej materiałów na lern.one

Dobrze jest, że nas nie ma
tam, gdzie zima, Kołyma,
gdzie Workuty, Irkucki, Tobolski:
że przez Morze Kaspijskie
i przez piachy libijskie
wędrujemy prościutko do Polski.

[1] Uchta, Sośwa – rzeki w północnej Rosji.

„Wiadomości Polskie", Londyn 1943, nr 48, s. 1.

Źródło 2. Medal z 1984 roku

https://muzeum-ak.pl

Wyjaśnij związek między wydarzeniami, do których nawiązują źródła 1. i 2.

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.	16.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 17. (*1 pkt*)

Na podstawie źródła oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Fotografia okładki książki

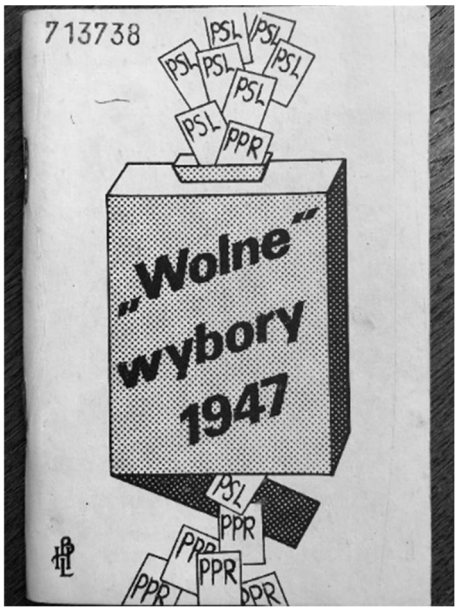

„Wolne" wybory 1947, Warszawa 1981.

Wyjaśnij, dlaczego książka, której okładkę przedstawiono powyżej, mogła w okresie PRL ukazać się jedynie w *drugim obiegu* wydawniczym.

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

TEMAT: BUNTY, REWOLUCJE I NIEPOKOJE SPOŁECZNE OD STAROŻYTNOŚCI DO XX WIEKU.

CZĘŚĆ II – Analiza źródeł wiedzy historycznej (*10 punktów*)

Źródło A.
Fragment opracowania historycznego

Podbój Mesenii był punktem zwrotnym w historii Sparty. Dzięki jej wcieleniu do państwa spartańskiego obszar jego wzrósł do 8 tys. km^2, ludność zaś co najmniej podwoiła się. Jednakże na skutek przekształcenia Meseńczyków w helotów, przydzielonych podobnie jak ich ziemia, spartiatom, liczba helotów gwałtownie wzrosła. […] Można przypuścić, że stosunek helotów, periojków i spartiatów przedstawiał się ok. 500 r. proporcjonalnie: 250 000: 100 000: 10 000.

J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*, Warszawa 1971, s. 178.

Źródło B.
Hasło encyklopedyczne

Krypteja, tajna policja spartańska składająca się z młodzieży. Młodzieńcy spartańscy wyróżniający się sprytem byli wysyłani przez eforów do oddalonych części Lakonii w celu patrolowania okolic i potajemnego zabijania helotów podejrzanych lub niebezpiecznych dla państwa.

Mała encyklopedia kultury antycznej, Warszawa 1990, s. 391–392.

Na podstawie źródeł A i B oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Zadanie 18. (*1 pkt*)
Uzasadnij dwoma argumentami, że stosunki społeczne w starożytnej Sparcie stały się przyczyną powołania i funkcjonowania instytucji o nazwie *krypteja*.

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	17.	18.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej materiałów na lern.one

Źródło C.
Fragment opracowania historycznego

Wysłane przeciw Spartakusowi nowe wojska zostały przezeń rozbite w otwartym polu. Armia powstańców wciąż rosła, w ich ręku znalazła się cała południowa Italia, zagrożony był sam Rzym. Spartakus jednak nie zamierzał atakować Rzymu, ani organizować nowego państwa na terenie Italii. […] Spartakus marzył o tym, żeby przejść przez Alpy i wyprowadzić wojsko do wolnych ojczystych krajów: Galii, Germanii czy Tracji. Plan ten zapewniał wolność tylko tym niewolnikom, którzy opuszczą Italię, za to był stosunkowo realny.

M. Jaczynowska, *Historia starożytnego Rzymu*, Warszawa 1974, s. 161.

Źródło D.
Mapa. Powstania niewolników w Italii i na Sycylii

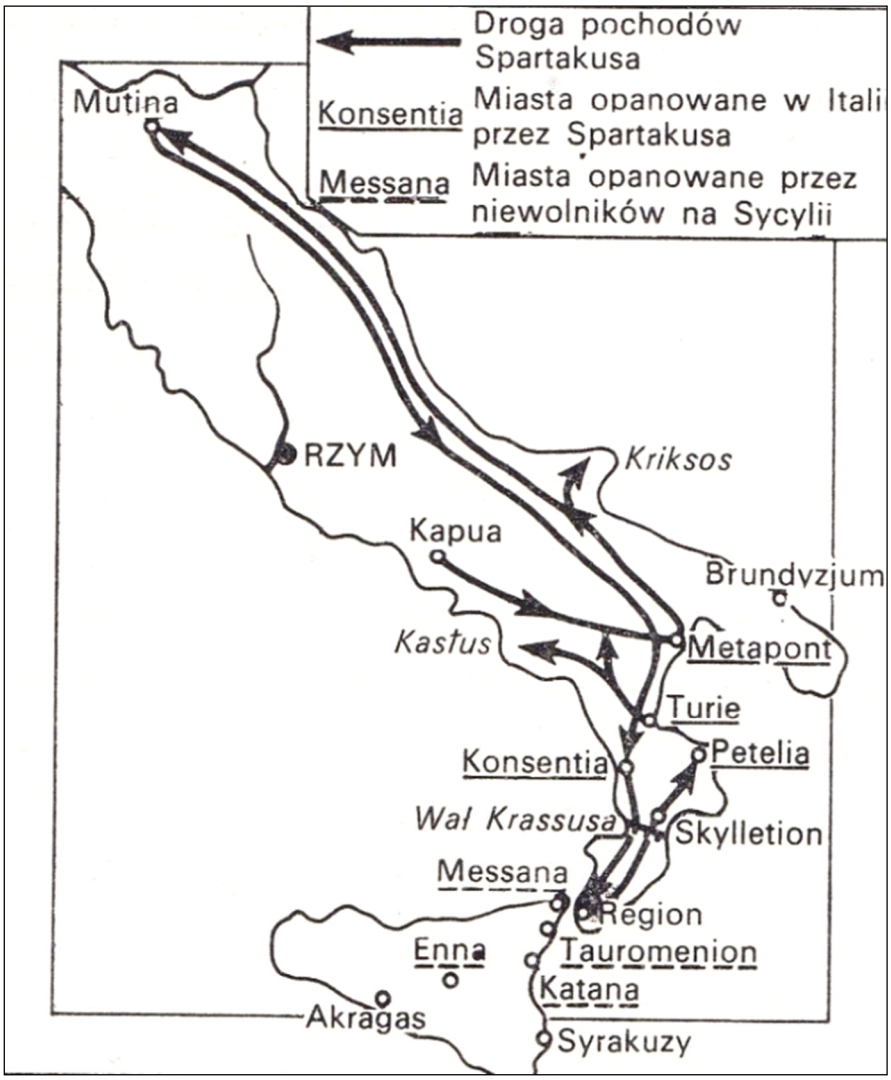

J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*, Warszawa 1971, s. 405.

Więcej materiałów na lern.one

Źródło E.

Appian z Aleksandrii, *Historia rzymska* [fragment]

[…] Rzymianie uważali, że nie jest to wojna, lecz… przedsięwzięcie mające zbójecki charakter; toteż w starciu zostali pobici. […] Trzeci już rok wlokła się ta straszna wojna, z której śmiano się początkowo i którą lekceważono, jako że walczono z gladiatorami. Wszystkich ogarnął taki strach, że kiedy zapowiedziano wybory nowych pretorów, nikt się nie zgłaszał, aż dopiero Licyniusz Krassus… przyjął dowództwo. […] Byłoby hańbą dla nich, jeśliby wojna z gladiatorami miała się jeszcze przewlekać, uchwalili wezwać do prowadzenia kampanii Pompejusza…, doszli już bowiem do przekonania, że poskromienie Spartakusa jest zadaniem wielkim i ciężkim.

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego* […], t. 1, Gdańsk 1999, s. 35.

Na podstawie źródeł C, D, E oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Zadanie 19. (*2 pkt*)

19.1. Rozstrzygnij, czy mapa potwierdza realizację planów przywódcy powstania. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

19.2. Wyjaśnij, jak – zdaniem Appiana – zmieniał się stosunek Rzymu do powstania niewolników.

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	19.
	Maks. liczba pkt	2
	Uzyskana liczba pkt	

Więcej materiałów na lern.one

Źródło F.
Kronikarz angielski o powstaniu chłopskim w Anglii w 1381 r.

Król zaś podążył na wyznaczone miejsce, a towarzyszyło mu wielu spośród niegodziwego ludu. […] Gdy [król do nich] przybył, żalili się na ucisk i rozliczne nieznośne służebności i ciężary, których nie mogą i nie chcą więcej znosić. Król dla dobra pokoju z powodu niebezpieczeństwa wydał na ich prośbę przywilej ze swą wielką pieczęcią [głosząc], że wszyscy ludzie w królestwie Anglii mają być wolni i wolnego stanu i [zarówno] oni, [jak] ich spadkobiercy zostaną na zawsze uwolnieni od wszelkiego jarzma służby i poddaństwa. Przywilej ten na parlamencie w Westminster po uroczystości św. Michała tego roku został przez króla i możnych królestwa skasowany, unieważniony, zniesiony i uznany za niebyły […].

M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Wiek V–XV w źródłach* […], Warszawa 1999, s. 302–303.

Źródło G.
Opis żakerii w kronice Froissarta

W tym czasie, gdy król Francji [Jan Dobry] był więziony w Anglii, w królestwie Francji […] wielkie szaleństwo ogarnęło chłopów ze wsi […]. I mówili między sobą, że szlachta gubi i bezcześci całe królestwo Francji; że fałszywie i zdradliwie pozwoliła księciu Walii ująć i wysłać do Anglii ich króla. [Ż]e szlachta nic innego nie czyni jak tylko niszczy i obdziera wszystek niski lud, który wiele ma biedy i utrapień, tak z ich powodu, jak i wskutek wojen ogarniających całe królestwo, a którym nikt nie zapobiega, ale [lud] wytępi wszystką szlachtę, nikogo z nich nie pozostawiając. A ci podli ludzie zgromadzeni bez przywódcy i nie posiadając żadnej broni, plądrowali i palili wszystko […].

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego* […], t. 1, Gdańsk 1999, s. 83.

Na podstawie źródeł F i G oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Zadanie 20. (*3 pkt*)

20.1. Wyjaśnij, jakie były cele wystąpień chłopów w Anglii i we Francji.

.....

.....

.....

.....

.....

20.2. Oceń, jaki był stosunek kronikarzy do uczestników powstania w Anglii i we Francji. Odpowiedź uzasadnij.

Ocena: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

20.3. Podaj stosowaną w historiografii nazwę wojny, podczas której miały miejsce wydarzenia opisane w tekstach źródłowych.

.....

Źródło H.

Fragment opracowania historycznego

Narastania konfliktu chłopsko-szlacheckiego w Galicji nie mogła zahamować agitacja demokratyczno-niepodległościowa nielicznych rewolucjonistów. Chłopi byli poddanymi, panów nienawidzili, pragnęli wolności i zniesienia pańszczyzny. Na wsi galicyjskiej panowała ciemnota, nie ufano żadnym nieznajomym, przybyszom z miasta. Chłopi sądzili, że szlacheccy powstańcy dążą do pacyfikacji narastającej rebelii ludowej. Wierzono natomiast […] dalekiemu cesarzowi, o którym w cyrkułach mówili urzędnicy, że zniósł już pańszczyznę, czemu sprzeciwia się tylko polska szlachta. […] Gdy 18 lutego 1846 roku szlacheccy powstańcy z Tarnowskiego ruszyli do walki o niepodległą i demokratyczną Polskę, chłopi wystąpili przeciw nim. Od tej chwili do końca lutego chłopski tłum, „czerniawa", napadał na dwory, bijąc i okrutnie mordując dziedziców, […] rabując, niszcząc i paląc.

H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Losy państwa i narodu do 1939 roku*, Warszawa 2003, s. 336–337.

Na podstawie źródła H oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Zadanie 21. (*2 pkt*)

21.1. Podaj stosowane w historiografii określenie *rebelii ludu*, o której jest mowa w tekście.

.....

21.2. Rozstrzygnij, czy rok 1846 przyniósł sukces w kwestii narodowej i społecznej. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	20.	21.
	Maks. liczba pkt	3	2
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej materiałów na lern.one

Źródło I.

Artykuł z „Demokraty Polskiego" (organ Towarzystwa Demokratycznego Polskiego), 1848 rok [fragment]

Włochy poczuwały w sobie niepohamowaną żądzę ostatecznego wyzwolenia w politycznym połączeniu wszystkich odłamków, pod jarzmem obcym i swojskim rozpierzchnionych, ludów italskich, Niemcy zapłonęły niezmienną i ciągłym rozmyślaniem wyprawowaną wolą jedności plemiennej i społecznej. Niemcy z[a]łożyli nieustającą walną radę we Frankfurcie, Włosi za miecz chwycili. Po wypadkach krakowskich dwa lata upłynęły zaledwie, a król Francuzów, spłoszony z tronu, uchodził do Anglii; wyrocznia absolutyzmu, Metternich, opuszcza Wiedeń i pospiesza za Ludwikiem Filipem; znienawidzony następca tronu pruskiego udaje się za nim. Francja jest ogłoszona rzecząpospolitą, Austria i Prusy państwami konstytucyjnymi, a wpośród niewypowiedzianej radości, od Sekwany do Wisły, jak gdyby zawdzięczające nam ludy wydają okrzyk jednomyślny, nieprzebrzmiały: Niech żyje Polska!.

M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Wiek XIX w źródłach* […], Warszawa 2002, s. 120.

Na podstawie źródła I oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Zadanie 22. (*2 pkt*)

22.1. Wyjaśnij, jakie cele próbowali osiągnąć uczestnicy wystąpień w okresie Wiosny Ludów.

.....

.....

.....

.....

.....

22.2. Oceń, czy główne cele wystąpień w okresie Wiosny Ludów zostały osiągnięte. Odpowiedź uzasadnij.

Ocena: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

CZĘŚĆ III – Wypracowanie (*20 punktów*)

Zadanie 23. (*20 pkt*)

Zadanie zawiera dwa tematy. Wybierz jeden z nich do opracowania.

Temat 1.

Rewolucja we Francji. Uzasadnij tezę, że rewolucja francuska końca XVIII wieku zachwiała starym ładem w Europie.

Temat 2.

Bunty i niepokoje społeczne w Polsce. Scharakteryzuj źródła i następstwa wystąpień społecznych w latach 1970–1980.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	22.	23.
	Maks. liczba pkt	2	20
	Uzyskana liczba pkt		

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one